

שור שנגח ד' וה' פרק רביעי בבא קמא

ל"א.

עין משפט
גד מצוה

ב א מ"י פ"ו מהלכות
נ"מ הלכה ג סמוג עשין
סו טו"ש"ע ח"מ ס"י טו
ספ"ק ה:
בא ב מ"י שם הלכה ג:
בב ג מ"י שם הלכה ו:
בג ד מ"י שם הלכה ה
ועיין בהשגות ובמ"מ
ופ"י הלכה ח:
כד ה מ"י שם הלכה ד:
כה ו ד מ"י פ"ג מהל'
מלוה וזהו הלכה ג
סמוג עשין ד טו"ש"ע ח"מ
ס"י ק"י ע"פ א':

שלא יהא חוטא נשכר. והא דמשמע בפ"ק דכתובות (דף יא.
ו) דלית ליה לרבא האי טעמא גבי גיורת שנתגיירה
פחותה מצת ג' שנים דמשמע ליה לרבא שאם היתה יכולה למחות
כשהגדילה לא היה לה קנס לא דמי דהתם הוא דמן הדין אין לה
קנס כלל ומשום שלא יהא חוטא
נשכר לא אמר דניתן לה הואיל ומן
הדין אין לה אלא משום דבעיא למקנסה
יש לה אלא משום דבעיא למקנסה
סבא הוא דמשום שלא יהא חוטא
נשכר מוקמינן לה אדינא ופירק
אלו נערות (כתובות דף לו:) אית ליה
שלא יהא חוטא נשכר צנת ישראל
שצויה משום דמוקמינן לה אקדושה:
אין מעמידין אפוטרופוס לתם
לגבות מגופו. מיהא מאי
טעם דאין מעמידין דאין לומר משום
דאין צ"ד נוקקין אלא לנכסין שיש
להן אחריות כדאיתא בפ"ק (דף יד:
ג) שזה כסף ואוקמינן צינתיא דלא
דמי כלל דהתם מיירי צהזיקו צחי
האז ומשום דמטלטלי דימתי לא
משמעדי לצי"ס ואין לומר נמי דהיינו
טעם משום דפלגא נוקא קנסא ויתמי
לאו בני קנסא נינהו דלמ"ד פלגא
נוקא ממונא מאי איכא למימר ועוד
אפילו צמועד למ"ד דז תמות
במקומה עומדת אינו גובה ח"י של
זד תמות ואלע"ג דהתם לאו קנסא
אלא דינא וגם אין לומר משום דלחיה
גופיה כי מוק פטור דפגיעתו רעה
ממונו לא ח"ש וצמועד צבדי רבנן
תקנה מפני תיקון העולם דכשהלכו
צעלי למדינת הים יחזיקין ליה דין
חרש ואלע"ג דלא שייך האי טעמא
וגם אין לומר משום דמשחלס מגופו
חשו חכמים שלא יפסיד שורו שהוא
דבר מקיים אלא צמועד דמשחלס
מכל דבר לא חשו דהא לר' שמעאל
צ"ח הוא ויכול לסלקיה צוזו וי"ל
דהטעם הוא כיון דחס רחמנא על
התם שלא ישלם ח"ש הלכך לגבי
יתמי חשו עלייהו וכן מן שהלכו צעלי
למדינת הים כיון שאין להם צעלים
גמורים אלא ע"י תקנת צ"ד בהעמדת
אפוטרופוס אקילו ציה רבנן וכן
המועד נמי צד תמות אין מעמידין

אפוטרופוס כיון דחס רחמנא עליה למ"ד דז תמות במקומה עומדת
שאם אין השור שזה חזי נוקא אין משלם אלא מגופו:
אלמא מעמידין אפוטרופוס. וא"ת וימא דרישא בגון שלא
היה אפוטרופוס צשעת נגיחה וי"ל דהא מילתא
דפשיטא היא: **ואם** הוחזקו נגחנין. אין לפרש שנגחו שלש
דברים וי"ל דהוחזקו נגחנין רשעים ומשתגעים ליגא כי הדיא דלקמן
דשאלו צחוקת תם דמוקי בגון שהכיר צו שהוא נגחן ואפילו הוחזקו נגחנים ג' פעמים לא יעשה מועד עד שיחזור ויגח שלש פעמים
צרשות אפוטרופוס: **ורבי יוחנן אמר** או צשטר שיש בו רבית. וא"ת והא טעמא דאין נוקקין משום דחיישין לצרי דמפרש רב
הוגא צריה דרבי יהושע צפרק גט פשוט (צ"ד דף קעד. ו) והתם פסקין הלכתא כוותיה והכא לא שייך טעמא דלחיה ורצא דהכי נמי
מפ' טעמא צפ' שום היתומים (עריץ דף כב. ו) משום שובר והכא לא שייך כלל וא"כ אמאי הוי דרבי יוסי צר חנינא טועה וי"ל ר'
יוחנן קאמר צכל ענין אין נוקקין צין צמלוה הבאה מחמת עצמה ומשום דאין מקצלין עדות שלא צפני צעל דין ויתומים צכלא צפני צעל
דין דמי דמכוח צהגול צתרא (לקמן דף קיב.) גבי (ט) תמות דרבי ירמיה וצין צמלוה הבאה מחמת אציהס ואפילו צשטר המקיים אין נוקקין
משום שובר ולחיה וא"ת אצפרין משות ליה לר' יוסי צר חנינא טועה תקשה מר' יוסי צר חנינא אצדרי יוסי צר חנינא אצדרי דהאמר צהגול
צתרא (ס: ו) גבי הא דאמר ר' יוחנן וכי מקצלין עדות שלא צפני צעל דין קבלה מיינה ר' יוסי צר חנינא כגון שהיה חולה או עדים חולים
או שהיו עדי מנצקים ללכת למדינת הים ושלחו לו ולא צא אצל צענין אחר לא וי"ל דשמא הוא מדמה קטנים להא:
דאי אמרת מעליית אפוטרופוס במנעי וא"ת עבדי. מכאן מדקדק הר"ר חיים דאפוטרופוסין לא משלמי אפילו פשעו צשל יתמי דהא הכא
פשע צשור האפוטרופוס ואפ"ה מפטרי ונהא שהאפוטרופוס נשע לימתי דמשמע צהנזקין (גיטין דף ג. ו) ו) היינו שלא עכב כלום
משלהס אצל אין נצצנין שלא פשעו דאפילו פשעו פטורים והר"ר שלמה צחור צ"ר יוסף דקדק דמשלמי צפשיעה מההיא דהמפקד (צ"מ דף
מ: ו) (ס) דההוא תורא דלא ה"ל כצי ושיני וקאמר נימא לאפוטרופוס ו"ל שלים אמר אנה לצקרא מסרתיה משמע דאס פשע משלם
והשתא קשה אצדרי ואורי דודאי מחייב אפוטרופוס לשלם צפשיעה ולא ממנעי צין מיינה אצי יתומים צין מיינה צית דין דמפרש
טעמא

משום דהוי ליה ממון שאין לו תועעים. אי אמרת ליהוי דעניים
מאן אחי צבע ליה לדינא אי צבע ליה עני א"ל לעני אחר יחצנא
ליה: **בתנאי** שור של חרש שנגח לשור של פקה פטור. צגמ'
מפרש דאין מעמידין אפוטרופוס לתם לגבות מגופו אצל צנזקי מועד

מעמידין אפוטרופוס לשור היתומים
להיות צמקוס הצעלים לקיים והועד
צבעליה וגיזים הנזק מנכסי הקרקע
של יתומים אצל תם דצייתו מגופו
הוא והוא מטלטלין אין מעמידין
אפוטרופוס לכך כדאמרין בפ"ק
(דף יד:) שזה כסף מלמד שאין צ"ד
נוקקין אלא לנכסין שיש להם אחריות
ואוקמינא צינתיא. ואיכא דאמר טעמא
משום דפלגא נוקא קנסא ויתמי לאו
בני קנסא נינהו וקשיא לי א"כ מאי
לגבות מגופו דקקט ועוד לקמן
צשמעתין (ע"צ) אמרין צמועד למ"ד דז
תמות צמקומה עומדת אינה נגצית
מן היתומים מהאי טעמא ופי טעמא
משום קנסא הוא צמועד מי הוי
קנסא הא לאו צחוקת שימור קיימי:
ומעידין דהן צפני אפוטרופוס.
וקס"ד השתא דהאי מעידין צתם
דקאמר למגבי ח"ג תמות וקשיא
רישא לסיפא ולאחר שלשה עדיות
נעשה מועד ומשלם ח"ש מעלייה:
חור לפטור. דקצבר רשות משנה.
מועד שיאל מרשות זה ונכנס ליד
צעלים אחרים הרשות משנה את
דין העדאמו: שור האצטדין. שמועד
לנגחות ומלמדין אותו לכך:
גבי אין מעמידין אפוטרופוס.
לשור תם של חש"י להיות אפוטרופוס
צמקוס צעלים לקיים והועד צבעלי
ויגבה חצי נזקו מגופו: **הכי קאמר.**
שור של חרש שטוה וקטן שנגחו
והוחזקו נגחנין מעמידין להם
אפוטרופוס ולא לגבות ח"ג אלא
לשויה מועד דכי דער נגח משלם
מעלייה: **אין נוקקין.** צ"ד לנכסי
יתומין לגבות מהן כלום ואפילו שטר
צכתב אציהס דמפרש טעמא צמס'
עריץ (כג.) דימתי לאו בני מעצד מלוה
נינהו אלא נטר עד דגדלי ומפקי
ליה וצבי והתם מותצנין ליה כמה
תיובת' ושינייה צשטר שיש צו
רצית: **אלא אם כן רצית אוחלס צתן.** שלוח אציהס מנכרי
צריית דחיישין להפסד שלהן ומוכרין צית דין מנכסיהן ופורעין
אותו חוב: **משום מוזני.** שכל זמן שלא יתנו לה כחובה
ציזנת משלהס: **דיינא הוא.** ולא קאמר דנוקקין לנכסי יתומים:

מעמידין אפוטרופוס שאם יגח רביעית ישלם ח"ש דהניחא אי ליעודי תורא צענין אלא אי ליעודי גברא צענין לא אייעדי י צבאוה
נגיחה ועוד דהאי תנא סבר רשות משנה דקדמי סיפא חור לתמותו ו"ל דהוחזקו נגחנים רשעים ומשתגעים ליגא כי הדיא דלקמן
דשאלו צחוקת תם דמוקי בגון שהכיר צו שהוא נגחן ואפילו הוחזקו נגחנים ג' פעמים לא יעשה מועד עד שיחזור ויגח שלש פעמים
צרשות אפוטרופוס: **ורבי יוחנן אמר** או צשטר שיש בו רבית. וא"ת והא טעמא דאין נוקקין משום דחיישין לצרי דמפרש רב
הוגא צריה דרבי יהושע צפרק גט פשוט (צ"ד דף קעד. ו) והתם פסקין הלכתא כוותיה והכא לא שייך טעמא דלחיה ורצא דהכי נמי
מפ' טעמא צפ' שום היתומים (עריץ דף כב. ו) משום שובר והכא לא שייך כלל וא"כ אמאי הוי דרבי יוסי צר חנינא טועה וי"ל ר'
יוחנן קאמר צכל ענין אין נוקקין צין צמלוה הבאה מחמת עצמה ומשום דאין מקצלין עדות שלא צפני צעל דין ויתומים צכלא צפני צעל
דין דמי דמכוח צהגול צתרא (לקמן דף קיב.) גבי (ט) תמות דרבי ירמיה וצין צמלוה הבאה מחמת אציהס ואפילו צשטר המקיים אין נוקקין
משום שובר ולחיה וא"ת אצפרין משות ליה לר' יוסי צר חנינא טועה תקשה מר' יוסי צר חנינא אצדרי יוסי צר חנינא אצדרי דהאמר צהגול
צתרא (ס: ו) גבי הא דאמר ר' יוחנן וכי מקצלין עדות שלא צפני צעל דין קבלה מיינה ר' יוסי צר חנינא כגון שהיה חולה או עדים חולים
או שהיו עדי מנצקים ללכת למדינת הים ושלחו לו ולא צא אצל צענין אחר לא וי"ל דשמא הוא מדמה קטנים להא:
דאי אמרת מעליית אפוטרופוס במנעי וא"ת עבדי. מכאן מדקדק הר"ר חיים דאפוטרופוסין לא משלמי אפילו פשעו צשל יתמי דהא הכא
פשע צשור האפוטרופוס ואפ"ה מפטרי ונהא שהאפוטרופוס נשע לימתי דמשמע צהנזקין (גיטין דף ג. ו) ו) היינו שלא עכב כלום
משלהס אצל אין נצצנין שלא פשעו דאפילו פשעו פטורים והר"ר שלמה צחור צ"ר יוסף דקדק דמשלמי צפשיעה מההיא דהמפקד (צ"מ דף
מ: ו) (ס) דההוא תורא דלא ה"ל כצי ושיני וקאמר נימא לאפוטרופוס ו"ל שלים אמר אנה לצקרא מסרתיה משמע דאס פשע משלם
והשתא קשה אצדרי ואורי דודאי מחייב אפוטרופוס לשלם צפשיעה ולא ממנעי צין מיינה אצי יתומים צין מיינה צית דין דמפרש
טעמא

(א) עריץ כ"ג, (ב) לקמן נג.
צ"מ ק"י: (א) (שמות כ"א)
(ד) וצחוקת נגיחות צל"ל.
(ס) וצ"ל צר חנינא:
(ו) ד"ה נימא.

תורה אור השלם

1. ובי יגח שור את איש
או את אשה ונת קקול
יסקל השור ולא יאכל
את בשרו ובעל השור
נקי: שמות כא כח

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אין בי ואע"י
דהתם לאו קנסא. וכי
מוס' לקמן דף מה ע"ב
ד"ה לא:

מוסף רש"י

שור האצטדין. מנחם
הוסיף אנשים וצחוקת הוא
לס' (ע"ז טו.) אין
נוקקין לנכסי יתומין.
למכור. אלא א"כ
רביא אובלת בהן. שהיו
מחזיקין לעוד סכסס
מעות צריית (עריץ כב.)
משום מוזני. דכל זמן
שאינה גובה כחובתה מות
משלהס והוי פסידא דידהו
(סו.)

רבינו חננאל

מתני'. שור של פיקח
שנגח שור של חרש
שוטה וקטן חייב. הא
גופה קשיא אמרת שור
חרש כול'. ואוקמה רבא
הכי. שור חרש שוטה
וקטן שנגחו שור שלפיקח
פטור, ואם הוחזקו נגחנין
מעמידין להן אפוטרופוס
ומעידין להן בפני
אפוטרופוס ומשוינן ליה
מועד דכי דער נגח ישלם
מן העלייה. ר' יוחנן אמר
מעליית יתומים דא"כ
מימנעי ולא עבדי. וקיל
כר' יוחנן. וכן פסק ר"ח
ד"ל. ר' יוחנן אמר מעליית
יתומין. ואע"ג דפליג רבי
יוסי צר חנינא עליה ואמר
מעליית אפוטרופוס, ואמר
ר' יוסי דיינא הוא ונחית
לעומקא דיינא, בהא
קיי"מ כר' יוח.